

MJØSMUSEET

Hva gjør vi med Bygningen?

Solide materialer, godt håndverk og verdifulle tradisjoner er stikkord for å karakterisere gamle bolighus på gårdsbruk.

- Kalde, upraktiske og gammeldage, vil mange eierfamilier hevde.

- Etterisolere, moderniser og forny det som er nødvendig, men med ansvarsfølelse og innenfor antikvarisk akseptable rammer, oppfordrer myndighetene.

Bygningene på gårdsbruk er ofte veldig tydelige og viktige elementer i kulturlandskapet. I løpet av de siste ti-årene har mange blitt borte enten ved at de er blitt revet eller at de har blitt bygget om og forandret til det ugjenkjennelige. Dårlig tilpassede ombygginger, tilbygg og vindustyper er kjente fenomen.

Vær tradisjonsbevisst – undersøk før riving.

Mange undervurderer sine egne hus, i sær det gamle bolighuset.

Undersøk historien til huset, tilstanden og kontakt rådgiver før noe rives. Huset har ofte bedre kvaliteter enn eieren tror. Materialene i gamle vinduer, dører og panel var ofte bedre og mer håndplukket/tilpasset formålet tidligere.

Ikke sløs med penger ved å bytte ut unødvendig mye. Benytt arkitekt hjelp. Det koster lite i den store sammenhengen. ./.

Verneverdig, ikke fredet.

”Verneverdig” brukes som et generelt begrep om kulturminner som bør bevares på en eller annen måte. Betegnelsen gir ingen formell beskyttelse og angir heller ikke noe om hvordan kulturminnet bør vernes.

Ikke museum.

Moderniseringstiltak, nye våtrom, etterisolering, vindusutbedringer osv. er tillatt. Tanken er at huset skal kunne bli en moderne bolig, men beholde sitt særpreg og viktigste verdier. Tiltaket må ta nødvendig hensyn til boligens antikvariske og kulturhistoriske verdier slik at bygningens verneverdi opprettholdes eller eventuelt forsterkes.

Faglig råd og veiledning

kan innhentes ved museene eller i fylkeskommunen. Ved alle de konsoliderte museene i Oppland er det nå ansatt bygningsvernrådgivere. Disse skal bl.a. bistå og veilede eiere av verneverdige bygninger innenfor sitt distrikt.

Noen tror at det å få huset sitt vurdert som verneverdig er identisk med fredning og er derved redde for begrenset handlefrihet. Dette er ikke tilfelle. Ytre elementer som vindusutforming, dekor, panel, takteking, og innvendige elementer som panel, belistning, gamle dører, dekor og spesielle løsninger er det viktigste å ta hensyn til. Utformingen av tilbygg må også vurderes nøye.

Når Mjøsmuseet gir råd

Det kan være i forbindelse med at eier ønsker å få vurdert bygningens brukspotensial i forhold til bevaring, dens hensiktsmessighet, hvilke verdier, hvilke utfordringer og hvilket nivå en bør legge seg på i et istandsettingsarbeid. Etter en befaring lages det en rapport som sendes eier. Dette er en gratis tjeneste fra museet og har aktualitet særlig der

- eier ønsker å ta i bruk bygningen og trenger råd og veiledning på generelt grunnlag, eller

- eier konkret har til hensikt å søke tilskudd til istandsetting eller også

- eier er i en prosess der riving kan være et alternativ.

Som en oppfølging av dette bør det gjennomføres en teknisk forundersøkelse med kostnadsoverslag. Dette er viktig avklaring før en ev. rivesøknad og er obligatorisk vedlegg til en søknad om tilskudd. Til dette arbeidet bør det engasjeres håndverker med spesialkompetanse i restaureringshåndverk/istandsettingsarbeider på antikvarisk grunnlag. Rapporten fra Mjøsmuseet kan være innspill til håndverker og dersom eier ser det tjenlig, et vedlegg til en tilskuddsøknad.

Aktuelle tilskuddsordninger:

Oppland fylkeskommune v/Fylkeskonservator kan gi tilskudd til tiltak på fredete bygninger:

- teknisk forundersøkelse ev. også til arkitekt hjelp. Ingen søknadsfrist.
- strakstiltak for å redde bygninger. Ingen søknadsfrist.
- gjennomføring av restaureringstiltak på. Søknadsfrist 1. desember.

<http://www.oppland.no/Aktuelt/Sok-stotte/Verneverdig/>

SMIL-ordningen i kommunen, tilskuddsmidler bevilget over jordbruksavtalen. Ikke alle kan søke. Ta kontakt med landbruksforvaltningen i kommunen for å få vite om du er kvalifisert søker, og hva kommunen kan gi tilskudd til.

Norsk kulturminnefond har administrasjon på Røros.

Søknadsfrist 1. november. Fondet krever normalt 50 % privat andel i finansieringsplanen, i noen tilfeller kan de gå ned til 30 %. Ved større prosjekter anbefales det å dele opp dette og søke på mindre delprosjekter. www.kulturminnefondet.no

Tilskuddene fra de ovenfor nevnte ordningene går til restaurering, reparasjon/sikring for å sikre bygningens antikvariske verdi. Det gis ikke tilskudd til ombygging/tilbygg, standardheving eller tekniske installasjoner som er knyttet til bruk.

Stiftelsen UNI er en allmennyttig stiftelse som støtter tiltak som verner mennesker og fortidsminner. Tilskudd fra stiftelsen regnes som private midler, jf. Kulturminnefondets retningslinjer. www.stiftelsen-uni.no/

For å kontakte bygningsvernrådgivertjenesten ved Mjøsmuseet, ring tlf. 99 70 80 18 eller send e-post til: Trond.Raddum@mjosmuseet.no